

Vijf planten- en vogelwandelingen in Haarlem en omstreken

Kaartjes en beschrijvingen van deze wandelingen staan in:

Mourik, J., S.C.V. Geelhoed & C.H. Langeveld, *Op stap langs Hout en Spaarne*, Stichting KNNV Uitgeverij, Utrecht (2002). ISBN 90 5011 1580

Praktische informatie

De laatste controle van de routes is uitgevoerd in het vroege voorjaar van 2002. De stedelijke omgeving kan echter snel en zelfs ingrijpend veranderen. Voor nadere informatie verwijzen we naar de internetsites van KNNV Haarlem e.o. (www.knnv.nl/haarlem) en de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland (www.vwgzk.nl). De tochten gaan voor het grootste deel over openbare wegen en paden. De informatie over openbaar vervoer is beperkt tot halteplaatsen van bus en trein.

Wandeling 2. Een wandelaar in de Haarlemmerhout

Beschrijving in hoofdstuk 5 van *Op stap langs Hout en Spaarne*.

Lengte: ongeveer 5 kilometer.

Startpunt en eindpunt: op de hoek van het Houtplein en de Baan, nabij de bushalte Tempeliersstraat.

Ideale seizoen: voorjaar, najaar

Bijzondere planten: stinsenplanten, waaronder Bosgeelster en Knikkende vogelmelk; Wilde hyacint, Daslook, Muskuskruid, Bronkruid, Grote muur. Vele monumentale bomen.

Karakteristieke vogels: Boomklever, Grote bonte specht; Zwartkop, Roodborst, Winterkoning.

Een tocht door de Haarlemmerhout is als een reis door de geschiedenis. Sporen van het ontstaan en het eeuwenlange gebruik zijn aan de plantengroei waarneembaar. Een groot deel van deze wandeling werd door F.W. van Eeden sr. in 1867 beschreven. Volg zijn voetsporen en vergelijk heden en verleden.

1. Volg de Baan vanaf de grote Plataan met zitbank rond de stam tot het eind van de nieuwbouw. Steek de rijweg over.
2. Vervolg de weg in dezelfde richting. Rechts zie je het **Frederikspark** met monumentale bomen, waaronder vier soorten eiken. Bij de vrijstaande villa rechtsaf, over het bijna cirkelvormige klinkerpad tot aan de wit gepleisterde villa 10-12. Dit is het vroegere woonhuis van Frederik van Eeden. Rechts van het huis loopt een smal klinkerpad in de richting van de bosrand. Naast de beeldengroep bevindt zich in het gras een groeiplaats van Muskuskruid.
3. Aan het eind geeft een hek tijdens kantooruren vrije toegang tot de **Provincietuin** (indien gesloten, langs nr. 10-12 naar de Kleine Houtweg lopen. Daar rechtsaf). Na het passeren van het hek rechtdoor het bospad in. Na de grote kastanjeboom linksaf en vervolgens het tweede pad rechtsaf; een tuinmuur rechts houden. Loop nu het pad mee naar links. Aan het eind door de poort en rechtsaf.
4. Bij de verkeerslichten eerst de **Kleine Houtweg** en dan de Kamperlaan oversteken. De Kleine Houtweg vervolgen, langs het Hofje van Heythuijsen tot aan Spaar en Hout. De voet

van de linde tegenover het hofje is in april getooid met een prachtige toef Knikkende vogelmelk. In het grasveld van Spaar en Hout bloeit dan onder andere de Bosgeelster.

5. Tegenover het poortgebouw de weg oversteken naar de **Kleine Hout**. In het voorjaar verraadt de Grote bonte specht zich hier door zijn roffels. Volg het asfaltpad langs het theehuisje met de kleurige luiken. Verder over een schelpenpad langs de Hertenkamp, op een wit gepleisterd gebouw af (Dreefzicht). Steek de vierbaans Fonteinlaan voorzichtig over en ga rechtdoor. Het eerste stukje straatweg heet Koningin Wilhelminalaan; even verder wordt het een asfaltpad.

6. In de **Grote Hout** het eerste schelpenpad links inslaan; Dreefzicht links houden. Op de eerstvolgende kruising rechts aanhouden (het pad haaks rechtsaf negeren); verderop staat rechts een afgeknotte beukenstam.

7. Het eerste paadje rechtsaf; halverwege staat rechts een bank. Recht vooruit zie je de grote vierkante gedenksteen ter herinnering aan Lourens Janszoon Coster. Rechtdoor tot aan de banken langs een fietspad, ongeveer tegenover de gedenksteen. Hier zijn struweelzangers als Zwartkop en Winterkoning, Roodborst en Merel goed te horen.

8. Ga rechtsaf en na ongeveer 100 meter linksaf, een schelpenpad in. De ingang bevindt zich schuin tegenover een houten kunstwerk en een ver overhangende lindeboom. Het oude Zandvoortepad wordt geflankeerd door hoge lindebomen die in 1604 geplant zijn. In het voorjaar sieren talrijke plekken Bosanemoon de glooiende bodem van de **Haarlemse strandwal**. Op een mistige herfstdag ervaar je de sfeer van een oud woud en met wat geluk zie je de Boomklever langs een boom naar beneden scharrelen.

9. Aan het eind bij een splitsing eerst even links aanhouden en dan rechts om een kreupelbosje met Hulst en braam heenlopen. In het begin van mei gaat de bodem hier schuil onder een blauwe waas van Wilde hyacint. Recht vooruit staan de Ruisdaeleiken zoals Van Eeden ze noemde. Rechts aanhouden tot aan het fietspad. Ga rechtdoor, via een bospaadje in de richting van de Wagenweg. In dit bosgedeelte vertoont de Grote muur haar voorjaarskleed van witte sterbloemen.

10. Steek de Wagenweg over voor een uitstapje naar **Eindhout**, op de overgang van de strandwal en de strandvlakte, OF ga direct linksaf en verder bij 11. Enkele van de bijzondere planten zijn Gulden boterbloem en Groot springzaad. Het bosje is zeer rijk aan struweelzangers. Loop het pad langs het Huis met de Beelden (links) in tot je een theekoepel in het bos ziet en langs dezelfde weg weer terug naar de overkant van de Wagenweg. Daar rechtsaf.

11. Aan het eind linksaf (**Spanjaardslaan**). Volg het voetpad tot het eind. In de grasberm staat veel Gewone vogelmelk en Gewone ereprijs. Tussen de rijweg en het fietspad is een groeiplaats van Haarlems klokkenspel.

12. Bij de verkeerslichten rechtdoor, de vierbaans Fonteinlaan oversteken. Rechts zie je het verpleeghuis **Zuiderhout** met een monumentale Moerascipres. Linksaf en vlak voor de bushalte schuin rechtsaf, het schelpenpaadje in. Op een kruising rechts aanhouden. Bij het Hildebrandmonument linksaf, langs de beeldengroep tot aan een asfaltpad. De kale grond onder de bomen is hier in het voorjaar bezaaid met Bronkruid.

13. Rechtsaf, over het pad met straatverlichting. In het bosvak rechts staat veel Daslook. Aan het eind de rijweg oversteken OF direct linksaf en naar 15.

14. Een uitstapje naar **Oosterhout**. Linksaf, over het voetpad langs de Kleine Houtweg; rechts is een midgetgolfbaan. Eerste weg rechtsaf, een eindje de Oosterhoutlaan in. Aan de linkerkant loopt de grenssloot van de Hout met Sterrenkroos, Moerasspirea en IJle zegge. Aan het eind weer terug, de Kleine Houtweg weer oversteken en rechtsaf.

15. Het schelpenpad langs de Hertenkamp en het theehuisje volgen. Aan het eind rechts aanhouden, een fietspad kruisen en over het asfaltpad door een grasveld (Vlooienveld). Dit pad gaat recht op Paviljoen Welgelegen af. Na ongeveer 30 meter links aanhouden, in de richting van de verkeerslichten. De Paviljoenslaan oversteken en rechtdoor, over de Dreef langs het Provinciehuis en terug naar de Baan.